

متن پرسش

سلام علیکم عبارات ذیل خطبه فدکیه خطاب به امیر المومنین قدری باورش مشکل به نظر می‌رسد. لطفا راهنمایی فرمایید. التماس دعا

متن پاسخ

باسمه‌تعالی: سلام‌علیکم: اگر منظورتان آن خطابی است که زهرای مرضیه «سلام‌الله‌علیها» به حضرت علی «علیه‌السلام» داشته‌اند که بعضی از مورّخین در رابطه با موضوع بعد از این خطبه آورده‌اند که: چون دختر پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه و آله وسلم آن‌گفتار را در مسجد مدینه فرمود و ابابکر با او برخوردی بی‌ادبانه کرد و حتی به علی علیه‌السلام توهین کرد که در خانه نشسته و از زنان کمک می‌گیرد، («شرح نهج‌البلاغه»، ابن‌ابی‌الحدید، ج ۱۶، ص ۲۱۴) حضرت به خانه آمد و به شوهر خود چنین گفت: «پسر ابوطالب! تا کی دست‌ها را به زانو بسته‌ای، و چون تهمت‌زدگان در گوشه خانه نشسته‌ای؟ مگر تو نه همان سالار سرپنجه‌ای؟! چرا امروز در چنگ اینان رنجه‌ای؟ پسر ابوقحافه، پرده حرمت را درید و نان و خورش فرزندانم را برید!...». چنانچه ملاحظه می‌فرمایید؛ جمله فوق حالت سجع و آهنگین دارد، یعنی نظم خاصی بر آن حاکم است. جناب آقای دکتر شهیدی در کتاب زندگی فاطمه زهرا علیها‌السلام می‌فرماید: «چگونه چنین چیزی ممکن است که فاطمه علیها‌السلام با علی علیه‌السلام این‌طور سخن گفته باشد؟ شیعه برای این دو بزرگوار مقام عصمت قائل است، آیا می‌توان پذیرفت دختر پیامبر این‌چنین شویش را سرزنش کند، آن‌هم برای نان و خورش فرزندان‌ش؟ آنچه می‌بینید این است که این قسمت از گفتار پر از آرایش معنوی و لفظی است؛ اعم از استعاره، تشبیه، کنایه، طباق و سجع. اگر خطبه از چنین آرایش‌ها برخوردار باشد، زیور آن است، سخنی است که برای جمع گفته می‌شود، باید در دل شنونده جا کند. در چنین گفتار، خطیب در عین حال که به معنی توجه دارد، به زیبایی آن و نیز به آرایش لفظ باید توجه داشته باشد، اما گفتگوی گله‌آمیز زناشویی آن‌هم در خانه خود، چرا باید چنین باشد؟ مگر دختر پیامبر صلی‌الله‌علیه و آله وسلم می‌خواست قدرت خود را در سخنوری به شوهر خویش نشان دهد؟» «زندگی فاطمه زهرا علیها‌السلام»، دکتر شهیدی، ص ۱۴۲.)) ظاهراً حق با جناب آقای دکتر شهیدی است که این قسمت را بعداً به کلمات حضرت اضافه کرده‌اند. و می‌توان امکان داد برای از بین بردن پیام اصلی خطبه فاطمه زهرا علیها‌السلام که عالی‌ترین ابعاد معرفتی و سیاسی را گوشزد می‌کند، چنین پیرایه‌هایی

را بدان وصل کرده باشند. وقتی متوجه باشیم حضرت زهرا علیهاالسلام چگونه در آن خطبه جبهه‌ای را گشوده‌اند که تا نهایت تاریخ، سرنوشت‌ساز خواهد بود روشن می‌شود مسئله بصیرت حضرت فاطمه علیهاالسلام خیلی از این حرف‌های عادی که در مورد حضرت می‌زنند، بالاتر است. موفق باشید